

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1486

Vragen van de leden **Van den Berge** (GroenLinks), **Kuiken** (PvdA) en **Van Nispen** (SP) aan de Minister voor Rechtsbescherming over *het personeelstekort in jeugdgevangenen* (ingezonden 17 december 2019).

Antwoord van Minister **Dekker** (Rechtsbescherming) (ontvangen 27 januari 2020). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2019–2020, nr. 1276.

Vraag 1

Kent u de berichten dat jongeren tijdelijk in een vrouwengevangenis worden ondergebracht door het personeelstekort in jeugdgevangenen? Zo ja, kloppen deze berichten?^{1 2}

Antwoord 1

Ja, ik ken de berichten. Er was inderdaad krapte aan medewerkers om de beschikbare capaciteit te benutten. Het probleem was het vinden van de juiste mensen, niet het gebrek aan geld of bedden. Sinds 24 december 2019 verblijven geen jongeren meer in PI Zuid Oost-locatie Ter Peel (Ter Peel).

Vraag 2

Waarom moest Het Keerpunt al sluiten terwijl er, blijkend uit het feit dat jeugdigen in een vrouwengevangenis zijn geplaatst, toch een tekort is aan plaatsen in Justitiële Jeugdinrichtingen (JJI's)?

Antwoord 2

Zoals ik hiervoor al aangaf is er sprake van personeelskrapte en niet van een tekort aan capaciteit van bedden. Tijdens het algemeen overleg d.d. 25 september 2019 heb ik aangegeven dat de capaciteit aan bedden gefaseerd wordt afgebouwd waarbij de subsidierelatie met JJI Het Keerpunt als eerste is beëindigd. Er zijn, ook na de sluiting van twee JJI's, voldoende bedden beschikbaar om pieken in de bezetting op te vangen.

¹ AD, 5 december 2019, https://www.ad.nl/binnenland/personeelstekort-jeugdgevangenen-jongeren-tijdelijk-naar-vrouwengevangenis-a9c72b83/?utm_source=whatsapp&utm_medium=social&utm_campaign=socialsharing_web

² 1Limburg, 6 december 2019, <https://www.1limburg.nl/tijdelijk-24-plaatsen-voor-jongeren-gevangenis-ter-peel>

Vraag 3

Kunt u aangeven hoe het personeelsverloop in jeugdgevangenissen zich precies ontwikkelt? Klopt bijvoorbeeld de veronderstelling dat ervaren en gekwalificeerd personeel in jeugdgevangenissen vertrekt met het oog op de sluitingen van andere jeugdgevangenissen en dus het perspectief op een stabiele werkomgeving afneemt? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

Wat betreft het personeelsverloop in jeugdgevangenissen heb ik alleen zicht op de medewerkers in de rijks JJI's. Het betreft hier de JJI's in Breda, Spijkenisse en Nijmegen. De bezetting en het personeelsverloop van rijksmedewerkers over de afgelopen twee jaar geeft een stabiel beeld. De directies van de JJI's die niet sluiten (zowel rijks als particulier) geven vooral aan dat er grotere wervingsinspanningen geleverd moeten worden om het personeelsverloop tijdig op te kunnen vangen. De te sluiten inrichtingen hadden last van het feit dat het personeel met de ruime arbeidsmarkt voor ogen naar alternatieve banen kijkt. DJI is met de nog te sluiten JJI in gesprek om het mogelijk te maken dat kwalitatief hoogwaardig personeel beschikbaar blijft voor de justitiële jeugdzorg, voor zowel de JJI's als de op te richten kleinschalige voorzieningen.

Vraag 4 en 5

Wat betekent het feit dat er een tekort is aan personeel voor jeugdgevangenissen voor de werkdruk onder het personeel? Klopt het dat op dit moment groepen met name gedraaid worden door uitzendkrachten omdat veel vast personeel al is vertrokken of zich ziek heeft moeten melden? Om hoeveel uitzendkrachten gaat het nu, wat is de verhouding met vast personeel? Wat betekent het personeelstekort voor de gezondheid van de medewerkers? Hoe hoog is het ziekteverzuim? Is er sprake van een stijgend ziekteverzuim gedurende het afgelopen half jaar? Kunt u per JJI aangeven hoe het ziekteverzuim zich het afgelopen half jaar heeft ontwikkeld?

Antwoord 4 en 5

Uit veiligheidsoverwegingen heeft DJI de mogelijkheid om, bij een dreigend tekort aan medewerkers in een JJI, een afdeling (tijdelijk) te sluiten. Deze maatregel is ook gericht op het verlagen van de werkdruk voor het personeel. Bij de nog te sluiten JJI Juvaid in Veenhuizen is al personeel vertrokken. Daarom wordt er gebruik gemaakt van geschikte uitzendkrachten. De verhouding vaste medewerkers en uitzendkrachten wordt bij de rijks JJI's nauwgezet gevolgd zodat een verantwoord werk- en leefklimaat wordt behouden. Op dit moment werken in de rijks JJI's circa 589 vaste medewerkers en circa 59 uitzendkrachten. De verhouding in de rijks JJI is 90% vast personeel versus 10% uitzendkrachten. Er valt geen link te leggen tussen personeelstekort en de gezondheid van medewerkers. Het ziekteverzuim wordt niet op deze wijze geanalyseerd. Het voortschrijdend jaargemiddelde ziekteverzuim van de rijks JJI betreft 9,3% per november 2019.³ Dit betreft een kleine daling ten opzichte van de eerste helft van 2019, toen het 9,8% betrof.

Vraag 6

Is het waar dat maandag 9 december 2019 na een ernstig incident medewerkers van Juvaid tijdelijk het werk hebben stilgelegd? Zo ja, deelt u dan de mening dat dit een niet misverstaan signaal is dat de situatie daar ernstig is, en wat gaat u doen om daar op zeer korte termijn verbetering in aan te brengen? Zo nee, wat is er dan niet waar?

Antwoord 6

Ja, er was sprake van een incident. Medewerkers hebben naar aanleiding daarvan tijdelijk het werk neergelegd. Dit signaal is vanzelfsprekend door DJI en de directie opgepakt en er zijn maatregelen getroffen. Zo zijn gesprekken met medewerkers gevoerd. Tevens is de JJI-capaciteit naar beneden

³ Voortschrijdend jaargemiddelde: Voortschrijdend gemiddelde betreft de berekening over een periode van 12 maanden. De periode waarover berekend wordt is altijd de 12 maanden voorafgaand aan de maand die geselecteerd wordt (gewogen gemiddeld percentage).

gebracht, waarna de medewerkers weer aan het werk zijn gegaan. Er wordt op diverse manieren ondersteuning geboden aan JJI Juvaid. Specifiek voor ondersteuning bij calamiteiten zijn afspraken gemaakt met de aanpalende Penitentiaire Inrichting (PI) Veenhuizen.

Vraag 7

Kent ook u recente signalen van medewerkers van Juvaid die duiden op een onveilige situatie en overbelasting van het personeel? Zo ja, waar bestaan die signalen uit? Zo nee, wilt u zich dan zo spoedig mogelijk op de hoogte stellen en in persoon in gesprek gaan met medewerkers van Juvaid? Kunt u de Kamer op de hoogte stellen van uw bevindingen?

Antwoord 7

Er zijn mij geen recente signalen van onveilige situaties dan wel overbelasting van het personeel bekend. Er is voortdurend contact tussen DJI en JJI Juvaid. Ik ben daarvan op de hoogte. Mocht er aanleiding zijn u te informeren, dan zal ik dat doen.

Vraag 8

Kunt u aangeven hoe de motie-Renkema c.s., over de mogelijkheden om gekwalificeerd personeel voor de regio te behouden wordt uitgevoerd?⁴

Antwoord 8

DJI heeft in overleg met de betrokken particuliere JJI-besturen de afspraken rondom de sluiting zodanig ingericht dat een deel van het personeel kan worden behouden voor de op te richten KV Noord en Zuid waardoor de forensische expertise beschikbaar blijft voor de regio. Daarnaast brengt DJI de bestuurders van de te sluiten JJI's in contact met bestuurders van omliggende Penitentiaire Inrichtingen en Forensische zorginrichtingen die interesse hebben in samenwerkings- of personele verbanden.

Vraag 9

Zijn de voorzieningen in vrouwengevangenissen toereikend om jongeren te detineren? En is gegarandeerd dat deze jongeren de begeleiding en beveiliging krijgen die nodig is voor een succesvolle resocialisatie?

Antwoord 9

Ter Peel is in de media aangeduid als vrouwengevangenis maar dit is niet juist. Naast 226 plaatsen die worden ingezet voor vrouwen beschikt Ter Peel over 72 ZBBI (zeer beperkt beveiligde inrichting) plaatsen voor mannen. Van deze 72 plekken zijn er 24 tijdelijk aangewezen als capaciteit voor jeugdigen. Daarbij kon (een deel van) het personeel van de ZBBI ingezet worden voor de jeugdigen.

Ter Peel is aangewezen als Beperkt Beveiligde Inrichting (BBI) waar jeugdigen kunnen worden geplaatst. Hiervoor is een aantal criteria ontwikkeld:

- de jongere is ouder dan 18;
- heeft een (vervangende) jeugddetentie opgelegd gekregen waarvan nog max. 30 dagen resteren;
- stroomt niet vanuit de vrije maatschappij in;
- een eventuele behandeling in de JJI is afgerond.

De jeugdigen verbleven in een apart gebouw. Ik realiseer me dat de voorzieningen zoals het dagprogramma en de personele inzet niet vergelijkbaar zijn met die in een reguliere JJI. Dit was de meeste passende oplossing om flexibel en zorgvuldig te acteren op het personeelstekort bij de JJI's.

Vraag 10

Wat houdt «de bestaande capaciteit flexibel benutten» precies in? En hoe lost dit de kennelijke personeelsproblemen die aan deze noodgreep ten grondslag liggen precies op? Veroorzaakt deze flexibele benutting van de bestaande capaciteit niet uitgerekend nóg grotere problemen op door bijvoorbeeld onderbezetting in andere inrichtingen? Wat vindt het huidige gevangenispersoneel van uw voornemens tot flexibilisering?

⁴ Kamerstuk 28 741, nr. 57

Antwoord 10

«Bestaande capaciteit flexibel benutten» houdt in dat leegstand als gevolg van een verschil tussen vraag en aanbod (frictieleegstand) zoveel mogelijk wordt teruggedrongen. Als er bijvoorbeeld leegstand is in de beperkt beveiligde gevangenis­capaciteit terwijl er wachtlijsten zijn voor reguliere en/of zeer beperkt beveiligde gevangenis­plaatsen, worden waar mogelijk beperkt beveiligde plaatsen herbestemd tot reguliere en/ of zeer beperkt beveiligde plaatsen. Dergelijke leegstand is direct inzetbare capaciteit waarvoor personeel is aangesteld. Door leegstaande capaciteit voor een (iets) andere doelgroep aan te wenden, wordt optimaal gebruik gemaakt van het aanwezige personeel. Daarbij wordt uiteraard steeds gekeken naar de personele- (is er voldoende geschikt personeel om voor de aangepaste bestemming of doelgroep) en de praktische mogelijkheden («past» de nieuwe doelgroep op de desbetreffende afdeling).

Het voordeel is dat flexibele benutting van capaciteit niet zorgt voor overbezetting in andere inrichtingen omdat het justitiabelen plaatst naar beschikbare capaciteit. Het verzoek tot plaatsen van justitiabelen gebeurt in zorgvuldig overleg met betrokken personeel en past altijd binnen de bestaande juridische en personele kaders. Ik wil benadrukken dat het flexibel omgaan met capaciteit niet een nieuw voornemen is, maar onderdeel van de gangbare praktijk van DJI.